

ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ είναι η γεωγραφική μετακίνηση των ανθρώπων από ένα τόπο σ' ένα άλλο για μόνιμη ή προσωρινή εγκατάσταση που γίνεται εκούσια ή ακούσια (αναγκαστική) με βαθύτερα αίτια (τουλάχιστον στην εκούσια), για αλλαγή του τρόπου ζωής και την αναζήτηση καλύτερης τύχης.

Μετανάστης είναι το άτομο που διαμένει για τουλάχιστον έξι μήνες μακριά από τον συνήθη τόπο κατοικίας του. Στην περίπτωση που βρίσκεται εντός των συνόρων της χώρας του λέγεται εσωτερικός μετανάστης και στην περίπτωση που βρίσκεται εκτός συνόρων της χώρας του λέγεται εξωτερικός ή διεθνής μετανάστης. Εμείς θα ασχοληθούμε με την εξωτερική μετανάστευση.

ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΑ ΡΕΥΜΑΤΑ ΕΛΛΗΝΩΝ

15^ο- 18^ο αιώνα
(τουρκοκρατία)

1821 -1940
(από την
ανεξαρτησία έως
την αρχή του Β'
Παγκοσμίου
Πολέμου)

1945 - 2000
(από τη λήξη του Β'
Παγκοσμίου
Πολέμου έως τα
τέλη 20^{ου} αιώνα)

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΛΛΗΝΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ

R U S S I A

KAZAKHSTAN

GEORGIA

ARMENIA

AZERBAIJAN

UZBEKISTAN

TURKMENISTAN

KYRGYZSTAN

TAJIKISTAN

CHINA

UKRAINE

TURKEY

IRAQ

IRAN

AFGHANISTAN

PAKISTAN

Scale 1:19,000,000

- Τον 20ό αιώνα η Ελλάδα υπήρξε χώρα αποστολής μεταναστών. Η εξωτερική μετανάστευση των Ελλήνων παρουσιάζει περισσότερες ομοιότητες με την πρόσφατη εισροή ξένων εργατών στη χώρα μας από όσες θέλει μερίδα της ελληνικής κοινωνίας να παραδεχθεί· ενώ βέβαια δεν μπορεί να ερμηνευτεί με βάση τα ιδεολογήματα της συνέχειας και της φυσικής ροπής του Έλληνα προς την αποδημία.

ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΑΜΕΡΙΚΗ

ΑΙΤΙΑ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ

Τα κύρια αίτια μετανάστευσης ήταν (και αναμφισβήτητα είναι ακόμη) η φτώχεια και το ανήσυχο ελληνικό πνεύμα ,δηλαδή η αναζήτηση περιπέτειας κ εμπειριών. Κάποια δευτερεύοντα αίτια ήταν:

- Άθλιες συνθήκες ζωής
- Αναζήτηση ασφάλειας
- Εξεύρεση τροφής
- Κλιματολογικοί λόγοι
- Πολιτικοί λόγοι

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ

Σαφώς κάποιοι άνθρωποι ξεχώρισαν μέσα από αυτές τις δύσκολες καταστάσεις και μάλιστα ήταν και αρκετοί στον αριθμό. Ορισμένοι από αυτούς είναι:

- Νίκολας Νεγρεπόντε, μηχανικός λογισμικού, επιστήμονας υπολογιστών.

Τζέφρι Ευγενίδης, συγγραφέας.

Μαρία Κάλλας, τραγουδίστρια όπερας.

Βασίλης Πολυδούρης, συνθέτης.

Νικ Καλάθης, μπασκετμπολίστας.

Τζιμ Λόντος, παλαιστής.

Μάικλ Δουκάκης, πολιτικός.

Τζορτζ Στεφανόπουλος, πολιτικός, δημοσιογράφος.

Σταύρος Κουτόβας, συνδικαλιστής

Ελία Καζάν, σκηνοθέτης, συγγραφέας.

Τζένιφερ Άνιστον, ηθοποιός.

Μαρία Μενούνος, ηθοποιός.

Ζακ Γαλιφιανάκης, ηθοποιός.

Τίνα Φέι, ηθοποιός/σεναριογράφος/κωμικός.

Έλλη Παππά, ηθοποιός

ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ

Έλληνας μετανάστης στην Αυστραλία.

•Οι λόγοι της μαζικής μετανάστευσης προς την Αυστραλία

Η μετανάστευση στην Αυστραλία τις δεκαετίες του 1950 και 1960 γίνονταν κυρίως για οικονομικούς λόγους. Οι πρώτοι άνθρωποι μετανάστευαν σε γειτονικούς τόπους για αναζήτηση τροφής και για λόγους ασφάλειας. Άλλοι άλλαζαν γεωγραφική περιοχή είτε προσωρινά, είτε μόνιμα για αναζήτηση εργασίας.

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ

Όλοι σχεδόν οι Έλληνες μετανάστες στην Αυστραλία πριν το 1880 δοκίμασαν την τύχη τους στα χρυσωρυχεία, ενώ μερικοί δούλεψαν και στα ανθρακωρυχεία. Η οικονομική αδυναμία των Ελλήνων μεταναστών εκείνης της εποχής, σε συνδυασμό με την τάση που υπήρχε να αποκλείονται οι ξένοι (οι μη Αυστραλοί) από τα πιο σταθερά και επικερδή επαγγέλματα, οδήγησε τους Έλληνες να στραφούν προς την απασχόληση σε μικρές εμπορικές επιχειρήσεις (συνήθως ψαράδικα, μανάβικα, εστιατόρια κλπ) και όχι προς την κτηνοτροφία ή την γεωργία, επαγγέλματα που επιτρέπουν το σχηματισμό σταθερών και βιώσιμων οικισμών και παροικιών.

Είναι χαρακτηριστικό ότι σε όλη την περίοδο πριν το 1880, μόνο δυο-τρεις Έλληνες κατάφεραν να γίνουν αγρότες. Οι περισσότεροι στράφηκαν προς τις μικρές εμπορικές επιχειρήσεις που προαναφέραμε. Οι επιχειρήσεις αυτές δεν απαιτούσαν μεγάλο κεφάλαιο, αλλά κυρίως εντατική και σκληρή προσωπική εργασία. Επιπλέον, η ενασχόληση με τέτοιου είδους δραστηριότητες δεν έφερνε τους Έλληνες σε σύγκρουση με τις οργανωμένες Αυστραλιανές κοινωνικές τάξεις και συνδικαλιστικές και επαγγελματικές ομάδες. Ακόμη, δημιουργούσε τις προϋποθέσεις για ανάπτυξη και επέκταση των επιχειρήσεων αυτών και, πιο σημαντικό, δημιουργούσε ευκαιρίες για απασχόληση άλλων μεταναστών ή ακόμη και για προσέλκυση νέων μεταναστών.

Η ίδια κατάσταση συνεχίστηκε και μέχρι το 1920. Στην περίοδο 1890-1920 ήταν πολύ δύσκολο, αν όχι αδύνατο, για τους Έλληνες καθώς και για μετανάστες από άλλες Μεσογειακές χώρες να απασχοληθούν σε επαγγέλματα και βιομηχανίες όπου λειτουργούσαν ισχυρά Αυστραλιανά συνδικάτα. Ο κύριος λόγος βέβαια της δυσκολίας αυτής ήταν η σημαντική ανεργία των χρόνων εκείνων. Τα στοιχεία της απογραφής του 1921 αποκαλύπτουν ότι από τους οικονομικά ενεργούς Έλληνες της Αυστραλίας τότε, περίπου 17.6% ήταν εργοδότες, περίπου 22.7% αυτοαπασχολούμενοι, περίπου 48.3% μισθωτοί εργάτες, και περίπου 11.4% άνεργοι. Οι περισσότεροι όμως μισθωτοί δούλευαν για τους λίγους Έλληνες εργοδότες.

Η προπολεμική κρίση δεν άλλαξε την κατάσταση και τις ευκαιρίες απασχόλησης των Ελλήνων στην Αυστραλία. Σημαντική αλλαγή αρχίζει να παρατηρείται μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, όταν η Αυστραλιανή Κυβέρνηση συνειδητοποίησε την ανάγκη επάνδρωσης της αναπτυσσόμενης τότε βιομηχανίας της με εργατικό δυναμικό που δεν μπορούσε να στρατολογηθεί από τον πληθυσμό εκείνης της εποχής, λόγω του μικρού του αριθμού. Η παρατήρηση αυτή οδήγησε στην απόφαση της ενίσχυσης της μετανάστευσης προς την Αυστραλία, πολιτική η οποία πήρε διάφορες μορφές, μέχρι και την επιδότηση επίδοξων μεταναστών με κάλυψη των εξόδων μετακίνησής τους. Η πολιτική αυτή όχι μόνο εξηγεί την αύξηση του μεταναστευτικού ρεύματος από την Ελλάδα προς την Αυστραλία μετά το 1950, αλλά δικαιολογεί και την αλλαγή στα επαγγέλματα των Ελλήνων μεταναστών, πολλοί από τους οποίους στράφηκαν τότε προς τη βιομηχανία.

Σήμερα, οι Έλληνες άνδρες ομογενείς πρώτης γενιάς απασχολούνται κύρια ως εργάτες (28.6%) και έμποροι (22.6%), ενώ οι γυναίκες απασχολούνται κύρια ως εργάτες (34.1%) ή χειριστές μηχανών (21.5%). Σε σύγκριση με το συνολικό πληθυσμό της Αυστραλίας, οι Έλληνες παρουσιάζουν σημαντική υστέρηση ως επαγγελματίες ή παραεπαγγελματίες και σημαντική προπόρευση ως έμποροι, εργάτες, χειριστές μηχανών και οδηγοί.

Όσον αφορά στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας, οι περισσότεροι Έλληνες (ανεξαρτήτως φύλου) απασχολούνται στον κατασκευαστικό τομέα (29.8%), με δεύτερο σημαντικό κλάδο το χονδρικό και λιανικό εμπόριο (25.0%).

Οι Έλληνες συμμετέχουν στο εργατικό δυναμικό της Αυστραλίας με περίπου ίδιο ποσοστό (60.9%) με το συνολικό πληθυσμό της Αυστραλίας (60.0%). Το ποσοστό ανεργίας των Ελλήνων πρώτης γενιάς ανέρχεται στο 8.9%, ελαφρά μικρότερο από το συνολικό ποσοστό ανεργίας στην Αυστραλία (9.2%).

ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΓΕΡΜΑΝΙΑ

Οι Έλληνες στη
Γερμανία

- **Γερμανία**

Κατά τη μεταπολεμική περίοδο ανασυγκρότησης των ευρωπαϊκών κρατών σημειώνεται η μεγαλύτερη εργατική μετανάστευση στην ευρωπαϊκή ιστορία. Στη Δυτική Γερμανία μεταναστεύουν περίπου εξακόσιες πενήντα χιλιάδες Έλληνες, που πηγαίνουν να εργαστούν ως «φιλοξενούμενοι εργάτες» ('Gastarbeiter'). Η παλιννόστηση από τη Δυτική Γερμανία, κυρίως από τα μέσα της δεκαετίας του '70, υπήρξε συντριπτικά μεγαλύτερη εκείνης από τις υπεραντλαντικές χώρες, αφού και η μετανάστευση προς αυτούς τους δυο διαφορετικούς τόπους προορισμού είχε διαφορετικό χαρακτήρα. Ο Ελληνισμός στο σύνολό του έχει κατορθώσει πολλά και προσπαθεί για περισσότερα. Συνέβαλε και συμβάλλει στην πρόοδο της επιστήμης, των γραμμάτων και των τεχνών, καθώς και στην ανάπτυξη ειρηνικών σχέσεων με άλλους λαούς και πολιτισμούς.

ΑΙΤΙΑ

Μικρός γεωργικός κλήρος, η αβεβαιότητα της γεωργικής παραγωγής, οι ελλείψεις στην υγεία και την παιδεία, η ανασφάλεια και γενικότερα η έλλειψη στοιχειωδών ανέσεων και κρατικού ενδιαφέροντος, ήταν αυτά που εξαθλίωσαν τον ελληνικό λαό και τον οδήγησαν στα ξένα, εκεί όπου μπορούσε να εργαστεί. Πιο συγκεκριμένα στη Γερμανία από τα 82 εκατομμύρια του πληθυσμού, 15 και πλέον εκατομμύρια άνθρωποι έχουν μεταναστευτικές καταβολές. Κατά την περίοδο του μεγάλου μεταναστευτικού ρεύματος περισσότεροι από 900.000 Έλληνες έφυγαν για τις βιομηχανικές χώρες της Δύσης. Στο τέλος του 1963 περίπου 200.000 βρίσκονταν στη Γερμανία, δουλεύοντας κυρίως στη βαριά

βιομηχανία. Το άγχος της ανασφάλειας, της καταπίεσης και του φόβου, ο πόθος να μορφώσουν να παιδιά τους, το συνήθως υποθηκευμένο αγροτικό νοικοκυριό τους, η έλλειψη κάθε κοινωνικής αρωγής, η ανεργία και υποαπασχόληση ανάγκαζαν τους Έλληνες να ζητήσουν καταφύγιο στις Ευρωπαϊκές φάμπρικες. Είχαν την κρυφή ελπίδα ότι στη Γερμανία θα λύσουν το πρόβλημά τους. Ήταν η προσπάθεια να ξεφύγουν οριστικά από τα παρασκήνια της κοινωνίας τους και να διεκδικήσουν στην πράξη τα στοιχειώδη δικαιώματα που αναγνωρίζει θεωρητικά σε όλους τους ανθρώπους ο αιώνας μας.

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ

Οι περισσότεροι μετανάστες από το 1960 και μετά χρησιμοποιήθηκαν ως εργάτες μετά την ελληνογερμανική συμφωνία που πραγματοποιήθηκε το έτος αυτό. Το έτος 1966 το ποσοστό των Ελλήνων εργατών στην Γερμανία αγγίζει το 15% . Για τρία χρόνια (1964-1967) οι Έλληνες αποτελούν το πολυπληθέστερο στοιχείο του εργατικού δυναμικού μετά την Ιταλία, στην περιοχή της δυτικής Γερμανίας (Bade, 1993). Για να καταφέρει κάποιος να εγκατασταθεί στη Γερμανία χρειαζόταν την έγκριση της γερμανικής επιτροπής, εκτός αν είχε κάποιον ήδη εγκατεστημένο συγγενή ή γνωστό που θα του εξασφάλιζε στέγη και εργασία

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

Επιμέλεια: Σπύρος Μ.